

תוכן העניינים

3.....	מבוא.....
4.....	רקע תיאוריטי.....
6.....	רקע היסטורי.....
7.....	ניתוח האירועים.....
11.....	סיכום ומסקנות.....
12.....	ביבליוגרפיה.....

מבוא

תכנית הגרעין האיראנית מעוררת חרדה ולחץ בקרב מדינות רבות. נדמה כי פיתוח זה מהווה איום קיומי על המדינות שנחשבות לאויבות בקרבה, ביניהן כמובן ישראל. נושא זה עולה לעיתים קרובות לכותרות בחדשות בכל סוגי המדיה, ומדינות המערב משקיעות מאמצים, ממצאים, וכספים רבים לטיפול דיפלומטי, סנקציות ואף פעולות חשאיות כגון חיסול מדעני הכור הגרעיני באיראן, לשם צמצום יכולתה לפתח נשק אטומי.

גלובליזציה היא התרחבותם והאצתם של קשרים תרבותיים וכלכליים בין מדינות ברחבי עולם, באופן שמאחד אותן, ולעיתים מביא גם ליחסי תלות הדדית בין שתי חברות או מדינות שונות. באופן דומה, כספים, תרבויות ומידע יכולים לחצות גבולות בין מדינות, ומדינות יכולות לתמוך זו בזו במצב בו למשל יש להן אויב משותף.

לארצות הברית ולרוב מדינות אירופה יש תרומה לא מועטה במאמצים אלו, והודות לתהליך הגלובליזציה שחל בשנים האחרונות בעולם הן מעורבות בכספים ובסנקציות רבות הקשורות להתמודדות עם האיום האיראני.

בעבודה זו אראה כיצד תרומה זו באה לידי ביטוי, ומהן השפעותיה והשלכותיה על ישראל, בכל הקשור למעורבותה באיום ובלוחמה בתוכנית הגרעין האיראני, בקשרים, ובמאמצים המשותפים עם מדינות ארה"ב ואירופה.

נוסף על כך, אחקור את התייחסותו של נשיא ארה"ב בין השנים 2017-2021, דונלד טראמפ להסכם הגרעין עם איראן, ואנתח את התמודדותו עם האיום בזמן שכהן כנשיא, וכיצד התמודדה ארה"ב עם איראן בשנים אלו, תוך התייחסות מיוחדת להסכם הגרעין ולמאמרו של מתי שטיינברג בנושא- "הגרעין האיראני: התמדת הפרדיגמה הכושלת", המתאר את פרישותן של ישראל ושל ארה"ב מן ההסכם ב-2018, תוך כדי הפרות שונות שלו מצד איראן לאחר הפרישה, ועד להתפתחויות האחרונות בנושא.

בהתייחסות למאמר של שטיינברג, אנתח לעומק את טיב היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לבין ארה"ב, ואראה כיצד גם ראש ממשלת ישראל דאז, בנימין נתניהו, וראש המוסד דאז התמודדו עם יחסים אלו, כמו גם מדינות אירופה, וכיצד היחסים הדיפלומטיים בין המדינות תרמו או חיבלו במאמצים למגר את התוכנית הגרעינית של איראן, תוך כדי התייחסות גם למאמרו של ששון סופר- "הדיפלומטיה ביחסים הבין לאומיים".

רקע תיאורטי

תכנית הגרעין האיראנית

איראן היא אחת מ-2 המעצמות המדאיות ביותר נכון לימינו, נוסף על צפון קוריאה, בפיתוח של נשק גרעיני. מתחילת התוכנית היא הייתה מיועדת למטרות צבאיות, ובעיקר לנשק מאסיבי נגד ישראל (אופק, 2021).

תכנית הגרעין האיראני עברה הרבה תמורות ושינויים מאז שנות ה-60 של המאה הקודמת, בהן החל פיתוחה. איראן הוכיחה כי ביכולתה לייצר אורניום מועשר ופלוטוניום, שני המרכיבים העיקריים הדרושים לפצצת אטום, ברמה צבאית (לנדאו ואחרים, 2018).

הסכם הגרעין עם איראן, שהוצג ב-2015, האט את קצת פיתוח הכור הגרעיני בשנים הראשונות להסכם, אך מתחת לפני השטח אפשר לאיראן להגביר את העשרת האורניום שלה, ובכך להגביר את הקצב (לנדאו ואחרים, 2018).

הגלובליזציה

הגלובליזציה היא תופעה בין-לאומית שהחלה בשליש האחרון של המאה ה-20, ופירושה הוא התרחבות כלכלית, פוליטית וחברתית. בחצי המאה האחרונה, הגלובליזציה מתפתחת הודות לפיתוחים טכנולוגיים שונים ולמידע היכול לעבור בקלות רבה בין מדינות (Gonzalez, 2016).

הגלובליזציה באה לידי ביטוי בארבעה מישורים עיקריים: כלכלה [קפיטליסטית](#) כלל-עולמית, חלוקה בינלאומית של העבודה – רכיבים שונים של סחורה אחת מיוצרים בידי עובדים שונים מרחבי העולם, שיטה של מדינת-[אומה](#) היוצרת [פיקוח](#) וקישורים מורכבים בין עולמות פוליטיים ותרבותיים שונים, וכוח צבאי שמקורו במדינת הלאום, אך הוא מאורגן לפי קשרים בינלאומיים, ועל פי מסלול ההתפשטות של תעשיית הנשק ברחבי העולם (רם, 2004).

אם נרחיב יותר על הערך הפוליטי, נגלה כי הכוח המרכזי של מדינות-לאום עבר לארגונים פוליטיים גדולים כמו האיחוד האירופאי והאו"ם, כשהגורמים העלולים להחליש את כוחן של מדינות אלו הם שינויים כלכליים, שינויים טכנולוגיים (דוגמת תקשורת לוויינים והמדיות החברתיות), פשעים